

SZENTPÉTERFA PETROVO SELO

PETNO u Petrovom Selu

IZ SADRŽAJA:

Događaji tjedna
str. 2.

O konsenzusu
manjinskih izbora
str. 3.

Sociolog Ivica Đurok,
o prijedlogu
modifikacije
Manjinskog zakona
str. 5.

Hrvatska večer
u Čikeriji
str. 6.

Dvajset ljet
u prijateljstvu
str. 7.

Blagdan Marijina
svetišta u Judu/Đudu
str. 8.

Trodnevni
PETNO-festival
str. 10.

Tamburaši iz Hrvatske
– atrakcija festivala
str. 11.

Završni prigodni
program santovačke
škole
str. 12.

Opraštanja
str. 13.

Po hrvatski
u samboteljskoj školi
str. 14.

U spomen

István Kneip (1943. – 2005.)

Dr. István Kneip rodio se 4. lipnja 1943. godine u Starinu. Godine 1968. zaređen je za svećenika. Službovao je u Komlovu (Komló) i Berkušu (Berkesd), a 1971. godine radi na pečuškoj biskupiji kao svećenik. Godine 1972. postaje tajnikom pečuškog biskupa Józsefa Cserhátija, a 1980. voditeljem biskupskog ordinarija Pečuške biskupije. Od 1993. je župnik crkve Srca Isusova (Pius). Zbog zdravstvenih razloga napušta svećeničku službu 6. svibnja 2005. godine. Umire od opake bolesti 27. svibnja 2005. Pokopan je na pečuškome groblju u kapelici svetog Mihovila. Na ispraćaju njegovih zemnih ostataka svetu misu je služio pečuški biskup Mihály Mayer, sahranio ga je biskup László Bíró, a od njega se oprostio svećenik crkve Srca Isusova Sándor Lőrincz. Uza zbor crkve Srca Isusova, Ženski pjevački zbor Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae s pjesmom na hrvatskom jeziku oprostio se od dr. Istvána Kneipa.

Živa ruža

Biskupski ordinarij Pečuške biskupije izdao je 1990. godine Molitvenik i Pjesmaricu na hrvatskom jeziku „Živa ruža“ što ju je sastavio biskupski direktor dr. István Kneip. On tada u predgovoru piše: Poznato je kako u prošlom poretku nije bilo moguće izdati molitvenik i pjesmaricu na materinskom jeziku, jer nismo dobili dopuštenje za to. Ako moliš, ako pjevaš, ako se čuje tvoj glas, tada i tvoj materinski jezik živi, raste, razvija se. To je „andeoski jezik“ i zato nemoj se stidjeti zbog njega, nego nauči kćer, sina, tvoju obitelj, da svi govore hrvatski. Čuvaj to blago, živi s tim blagom, podaj ovu kiticu najljepšu tvojima. Moli se i pjevaj, govori svoj jezik, dopusti da te Isus Krist spasi, i također spasi dušu svoju na vječni život.

Događaji tjedna

Europa je još uvijek pod šokom francuskog i nizozemskog *ne* europskom Ustavu, iako su sve prognoze upućivale na taj rezultat. Kako dalje i kuda ide ujedinjena Europa? Velika će Britanija po svemu sudeći odgoditi glasovanje o europskom Ustavu, traži se vrijeme za predah i razmišljanje. Talijani uz euro žele zadržati liru, zamjećuje se destabilizacija eura prema američkom dolaru, slabe europski fondovi iz kojih znatna sredstva očekuje i Mađarska, a neizvjesna je i sudbina zemalja koje čekaju na red za priključenje, to su naši neposredni susjedi, Rumunjska, Bugarska, Hrvatska..., ali ipak nije došlo do katastrofa, Unija i dalje može funkcionirati prema do sada važećim pravilima iako „nejedinstvom“ jačaju američki utjecaji u Europi, i slabi zajednička vanjska politika. Glasovanje o Ustavu predstoji još velikoj većini od 25 članica Unije premda je sigurno da francuskim i nizozemskim odbijanjem on ovakav ne može opstati. Hrvatska i dalje čeka, vlada Ive Sanadera donijela je Akcijski plan o pitanju lociranja odbjegloga generala Ante Gotovine, koji posjetom Zagrebu pozdravlja Carla del Ponte, te kaže kako će Vijeće sigurnosti UN-a izvijestiti kako se Hrvatska „potpuno“ opredijelila da uhiti Antu Gotovinu iako je prerano govoriti o punoj suradnji Hrvatske i Haaškog suda.

Napokon konsenzus o pitanju manjina između vladajuće koalicije i oporbe. Početkom tjedna javnost je obaviještena kako će uskoro pred Parlament prijedlog

izmjene Zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjinama i Izbornog zakona, i to kao rezultat višestranačkih kompromisa.

Ako se prijedlog prihvati, trebat će mijenjati i 68. član Ustava koji govori o nacionalnim i etničkim manjinama, njihovim pravima, i zakonskim propisima koji se odnose na njih. Zakon donesen 1993. sazio je za izmjenu, to je već odavno jasno, jer po svima zakonodavac nije našao pravi način održavanja manjinskih izbora, način na koji bi pripadnici manjina sami birali i odlučivali o svojoj sudbini. I dok se zastupnici Skupštine državne samouprave Roma i fizički obračunavaju, prijedlog modifikacije govori o zatiranju etnopolitizacije. Na manjinskim izborima moći će glasovati samo oni koji se izjasne kao pripadnici dane manjine, dok će zastupnici trebati dati izjavu o poznavanju jezika manjine. To osigurava politički nadzor, kažu predlagачi. Uvest će se Odbori za birački popis, ukinut će se institucija državne elektorske skupštine. Politika se složila kako predložene izmjene moraju pred Parlament na njegovu proljetnom zasjedanju, a ako treba, klubovi zastupnika spremni su i na odstupanja od parlamentarne procedure. A što kažu birači? Nije to jednostavno pitanje, tko će štiti tajnost podataka, a što ako netko iskoristi birački registar i stavi ga na Internet? Koliki je pragnost u građanskoj demokraciji u kojoj živimo? Vjerujemo, velik.

B. P. B.

Attila Mesterházy i Zsolt Németh, postignut sporazum prijedloga modifikacije Manjinskog zakona

O konsenzusu manjinskih izbora

Dr. Mijo Karagić, predsjednik Hrvatske državne samouprave – Na prvo čitanje ili na temelju prvih informacija mislim da ima u tom zakonu, odnosno u tom prijedlogu za modifikaciju jer to sada ide još pred mađarski Parlament, i pozitivnih stvari s kojima bih se ja i složio, ali na žalost ima i takvih elemenata koje ja osobno ne bih mogao prihvatiti, ali mene veže odluka naše Skupštine. Mi smo prije godinu dana dali generalni koncept izmjene tog zakona, i to smo dostavili nadležnima u Mađarskoj, što su oni uvažili, što nisu, to je druga stvar. Ja bih istaknuo jednu stvar s kojom sam maksimalno zadovoljan, a to je pitanje našeg prijedloga koji je uvažen u ovom predlogu. Prijedlog HDS-a je da se proračun tih ustanova koje su u nadležnosti Hrvatske samouprave već iduće godine jasno vidi u središnjem proračunu. Želim reći da naš objekt na Pagu, Hrvatski znanstveni zavod, santovačka škola, Croatica, nadam se uskoro i Crkveni muzej Štefana Dumovića, da će iduće godine, ako baš iduće godine možda i ne sve ove ustanove, ali nakon izbora, 2007. godine, da će se proračun tih ustanova konkretno pojaviti u središnjem proračunu, pa tako te ustanove neće više imati takve financijske poteškoće. Dakle, to će biti finan-

cijski automatizam, ja bih to istaknuo iz svega toga bloka. Mislim da je to puno važnije nego čak i parlamentarno zastupništvo. Ne želim reći da se mi odričemo parlamentarnog zastupništva, ali ako jedna manjina nema svoje ustanove, pitam ja, koga će taj parlamentarni zastupnik zastupati ili predstavljati. Dakle, po mome sudu prve su ustanove, i onda ono sve drugo ostalo. Siguran sam da će biti već iduće godine nakon lokalnih manjinskih izbora manji broj samouprava, to je stopostotno. Bit će manje samouprava u Budimpešti, a isto tako i u onim malim selima gdje nema mnogo Hrvata. Tamo gdje živi 20-30 Hrvata, tamo će biti teško utemeljiti te naše samouprave. Budući da je Mađarska članica EU i ove zakone i Manjinski i Izborni zakon treba prilagoditi europskim normama.

-Tih-

„Većina u manjinskom pitanju“

„Većina u manjinskom pitanju“ naziv je tiskovne konferencije koju su 31. svibnja održali državni tajnik Attila Mesterházy ispred Ministarstva mladeži, socijalne skrbi, obitelji i jednakosti, i zastupnik Stranke mladih demokrata Zsolt Németh, predsjednik parlamentarnog odbora za vanjske poslove, povodom sporazuma između vladajućih stranaka i oporbe o pitanju manjinskog zakona. Tiskovna konferencija (uzgred rečeno više je bila za one koji su godinama vezani uz izradu manjinskog zakona) nego za novinare.

Gosp. Mesterházy istaknuo je da je tijekom izmjene manjinskog zakona počeo prije 4-5 godina (a traje više od jednog desetljeća), ali se tek potkraj prošle godine činilo da se samo modifikacijom Ustava mogu postići promjene, radi se, naime, o 2/3 zakonu, što bi značilo da samo pripadnici manjina mogu birati i formirati manjinske samouprave. Čini se da je stvoreno kompromisno rješenje koje bi se ukratko moglo formulirati u četiri točke:

– valjanost ovlasti zakonske odredbe odnosi se samo na pojedinca kojega mogu kandidirati isključivo manjinske udruge, organizacije (isključivo državljani Republike Mađarske),

– izjane kod popisa biračke liste; kandidat se u pismenom obliku mora izjasniti o svojoj nacionalnoj pripadnosti i o poznavanju jezika svoje zajednice,

– sustav elektora također je promijenjen, neće se održati tzv. centralni skup elektora,

– a ostaje i ojačat će tzv. županijska i državna razina manjinskih samouprava.

Još isti dan prijedlog zakonskog nacrtu razmotren je na sjednici parlamentarnog Odbora za ljudska prava te manjinska i vjerska pitanja.

Po Jenőu Kaltenbachu, ombudsmanu za manjine, ovaj prijedlog zakonskog nacrtu korak je unazad u odnosu na prijašnju verziju, i dodaje da su stranke bez prethodne njegove konzultacije podnijele amandman.

A. P.

ČEPREG – Marija Kralj, predsjednica Hrvatske manjinske samouprave u Čepregu – Još i najmanje nisam zadovoljna s tim konsenzusom, kojega su prošli tajedan napravili političke stranke FIDESZ i MSZP u svezi s manjinskim izbori. Po tom, ljeta 2006. svi pripadnici narodnih grup će se morati najprlje registrirati pri notaru ako kanu glasati na manjinske samouprave. A gdo će garantirati da ta manjinska lista neće u zločeste ruke zajti? Ki zna kakovi vjetri će puhati za pet ljet, pak da se zopet moramo bojati? Tako vidim da bi to bilo sastavljanje popisa, ča dost zločeste spominke zbudja u nami. Mislim da ako ova točka ostane ovako kako sad u prijedlogu, dojuče ljeta čudami neće projti na izbore. Još vik se boju ljudi, nisu još nestala negativna iskustva socijalističkoga režima. Al drugač bi ja rado pitala od nadležnih političarova, zaistinu se nek ovako moru naše emocije ozakonjivati? U prijedlogu se šte i to da budući manjinski zastupnici obavezno moraju dati izjavu o znanju jezika one narodne grupe ku si želju nastupati. S tim se slažem, naravno, jer ako netko ne zna jezik, kako će zastupati interese svojih manjinskih glasačeva, ali gdo će to kontrolirati, koja vlast, zna li jezik i to u kojoj mjeri? I dalje ostaju bijele fleke oko toga modificiranja, ali moram naglasiti, ja sam već očekivala i nekakov drugi pristup političkih snagova u tom pitanju.

BAČINO – BAČINA – Članovi Baćinske Hrvatske manjinske samouprave, predvođeni s predsjednikom Franjom Anišićem, od 20. do 22. svibnja boravili su u prijateljskome naselju Baćini (Općina Ploče) u Hrvatskoj. Svrha je posjeta bila da se dogovore budući programi dvaju naselja, koja su prije dvije godine potpisala i okvirni ugovor o suradnji. Povjereni i od mjesne samouprave, hrvatski manjinski zastupnici tom su prigodom pozvali svoje domaćine u goste na tradicionalni Dan sela, koji će se održati na Ivanje, u subotu, 25. lipnja, ove godine. Kako nam uz ostalo reče predsjednik Hrvatske manjinske samouprave, dogovoreno je da će na čelu s predstavnicima naselja Baćine doći skupina od 40-ak mještana.

GORIČAN – 29. svibnja u Goričanu je održana XII. smotra puhačkih orkestara i limene glazbe. Na smotri je sudjelovalo devet puhačkih orkestara i održanaje njihova povorka po cijelome naselju. Sumartonski bandisti su više puta sudjelovali na toj smotri, međutim, ove godine zbog nedovoljnih proba nisu se odazvali pozivu. Ovaj put Pomurje je zastupao orkestar knjiške Glazbene škole, među čijim članovima ima podosta svirača i iz hrvatskih naselja. Pomurski su puhači obradovali slušatelje sviranjem hrvatskih pučkih pjesama.

KEMLJA – U ovom sjevernogradšćanskom naselju jur tradicionalno svečuju Dan junakov. Petak, 27. maja, uvečer proslava se je začela u Ugarskoj Kemlji sa svetom mašom ter tamo su položeni i vijenci spominjanja. Potom je krenula prošecija sa svičami u Hrvatsku Kemlju, kade je takaj odana čast palim herojem pri spomeniku. Izložbu likovnih umjetnikov u mjesnom kulturnom domu je otvorio Ferenc Nick, predsjednik za kulturu naselj. Drugi dan, subotu, je održan Narodnosni festival „Mali Dunaj“ u organizaciji Kemljanskoga kulturnoga društva. Povorku tančošev je slijedilo na obali Dunaja rušenje majušškoga driva ter gala program u kom su sudjelovali folklorai i puhački orkestar Rosmairien iz Vecsésa, Nimški zbor iz Ágfalve, mišani zbor sambotelske Hrvatske manjinske samouprave Djurdjice, mjesni harmonikaši i domaći KUD Kemene.

MOHAČ – Vodstvo Šokačke čitaonice i Hrvatska samouprava grada Mohača priređuju proslavu u povodu 100. obljetnice utemeljenja Čitaonice mohačkih Hrvata, koja će se održati 11. i 12. lipnja. Mnogi programi, od izložbe do folklornih sadržaja, sveta misa na hrvatskom jeziku te nastup poznate zvijezde hrvatske estrade Krunoslava Kiće Slabinca (12. lipnja), obogatit će ovu proslavu na koju se uz predstavnike političkog života Hrvata u Mađarskoj očekuju i visoki gosti državne vlasti Republike Hrvatske.

Državno natjecanje iz hrvatskog jezika, književnosti i narodopisa

Kao i prošlih godina, i ove je godine organizirano Državno natjecanje iz hrvatskog jezika, književnosti i narodopisa za osnovne škole (OÁTV). Ovo natjecanje već oko 12 godina organizira službenica OKÉV-a *Magdalena Šibalin Kühn*, od koje sam saznala sve najvažnije informacije o tijeku natjecanja. Potužila mi se da je na žalost svake godine sve manje prijavnika, a možda je razlog tome što škole nisu dovoljno obaviještene. Na to se natjecanje mogu prijaviti učenici dvojezičnih škola i učenici škola s predmetnom nastavom, a natječaj za iduću godinu raspisan je u kolovozu u službenom listu Ministarstva prosvjete (Oktatási Közlöny). Budući da je natječaj raspisan za sve manjine u Mađarskoj, mislim da je za hrvatsku, kao uostalom i za svaku drugu manjinu, jako važno da na natjecanju ima sve više sudionika.

Natjecanje se odvija u dva kruga, ima pismeni dio u obliku testa, a nakon toga slijedi usmeni dio. Po tipovima škola postoje dvije kategorije po kojima se prijavnici natječu. Pismeni dio iz hrvatskog jezika i književnosti sastoji se od niza pitanja, testa, a provjerava znanje hrvatskog jezika, rječničko blago i pravopis, zapravo temelji se na primjeni gramatičkoga znanja i od velike je važnosti da su pitanja sastavljena na razini učenoga gradiva. Za pismeni dio iz narodopisa pak obično treba napisati sastavak na određenom temu koja se veže uz narodne običaje onoga kraja iz kojega su se učenici prijavili.

Sada, već po ustaljenom običaju, usmeni dio natjecanja, a ujedno i završnica priređuje se u Hrvatskoj državnoj samoupravi u Budimpešti pa je tako bilo i 23. svibnja ove godine. Na usmeni dio

natjecanja pristiglo je deset učenika iz dvojezičnih škola, dva učenika iz škola s predmetnom nastavom i tri učenika iz narodopisa. Članovi ocjenjivačkog suda bili su *Matilda Bölcs*, *Tomislav Krekić* i *Stipan Karagić*. U ugodnom ozračju natjecanje je otpočelo u 10.30 i s kratkim stankama završeno je oko 14 sati. Prema ocjenama stručnoga povjerenstva rezultati su objavljeni na kraju natjecanja. Valja spomenuti da su na ovome natjecanju podijeljene jako vrijedne nagrade kao što su DiscMan, fotoaparat, tranzistor i hrvatske knjige iz matične nam Hrvatske. Sponzori natjecanja bili su Ministarstvo prosvjete i Hrvatska državna samouprava.

Iz hrvatskog jezika i književnosti u kategoriji dvojezičnih škola prvo mjesto osvojila je *Adrien Ronai* (Pečuh), drugo mjesto *Darinka Orčik* (Santovo), a treće *Patricija Gergelj* (Budimpešta).

Iz hrvatskog jezika i književnosti u kategoriji škola s predmetnom nastavom prvo mjesto osvojila je *Karina Jozin* (Breme), a drugo mjesto *Timea Bači* (Gara).

Iz narodopisa u kategoriji dvojezičnih škola prvo mjesto je osvojila *Adrien Ronai*, drugo mjesto *Darinka Orčik*, a treće mjesto *Žuža Šindler* (Santovo).

U prvom redu trebamo zahvaliti svim onim školama i nastavnicima koji su pripremili i poslali svoje učenike na ovo natjecanje. Mislim da su za škole najvrednije nagrade osvojena mjesta koja podižu ugled ustanove.

Iskreno se nadamo da će se iduće školske godine prijaviti veći broj škola jer su ovakva natjecanja od iznimnog značenja za Hrvate u Mađarskoj.

Zdenka Šibalin

Intervju**Sociolog Ivica Đurok, o prijedlogu modifikacije Manjinskog zakona
Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin**

Prošloga je tjedna došlo do konsenzusa između vladajuće koalicije i oporbe glede izmjena oko Manjinskog i Izbornog zakona. Zakonski nacrt ide pred Parlament, ako treba i uz ubrzanje parlamentarne procedure. To je ono na što smo tako dugo čekali, ili odgovor parlamentarnih stranaka, na pojavu koju većinski narod rado naziva „etnobiznisom”? Skupština Hrvatske državne samouprave na neki „način” verificirala je ove promjene koje su sada u zakonskom nacrtu.

Dio toga. Bilo je nekoliko zastupnika, među njima i ja koji se nismo u potpunosti slagali. Mislio sam da je to i tada u političkome smislu bio krivi politički potez, jer o tome se razgovaralo i glasovalo u nazočnosti ombudsmana Jenőa Kaltenbacha, i Antala Heizera, predsjednika Vladina Ureda za nacionalne i etničke manjine. Mislim i nadalje da je temeljno pitanje kod ove problematike: Zašto se manjine pri izlasku na izbore moraju registrirati (oni koji neće biti birani). Ne trebamo se stidjeti da smo Hrvati, ali postoji drugo temeljno pravilo, Ustav koji govori da imaš pravo izbora slobodnog identiteta.

Ali zar to nije pravo, slobodan izbor identiteta kad izlaziš na biralište i želiš se izjasniti kao Hrvat i glasovati za hrvatske zastupnike?

Govorim o dvostrukosti te problematike. Pitam se zašto registracija nije obvezna za političke stranke. Kada dolazi birač i hoće glasovati, npr. za socijaliste, zašto se u posebnoj biračkoj registraciji ne izjasniti imenom. Mislim kako je ovo apsolutna diskriminacija. Treba promijeniti odredbe Ustava, uskladiti ih s europskim aktima...

Govore nam o etnobiznisu, veliki je biznis biti u nekim državnim samoupravama, ali nije li biznis biti i u političkoj stranci, zašto se nama stalno govori kako će se tim promjenama spriječiti etnobiznis. Neka vlada i država kaže kolika je to točna svota koju su potrošili na nas. To se lako može izračunati. Zašto se moraju samo manjine posebno registrirati, trebamo naći drugu formu i način da manjinski izbori budu relevantni, jer vjerujem i znam da postoje i drugi načini. Treba postrožiti pravila za one koji žele sudjelovati kao kandidati na izborima.

U građanskoj demokraciji normalno je

sukobljavanje političkih stranaka. Ne sjećam se, gledajući unazad, kako je ikada bilo ovakvoga konsenzusa oko bitnih pitanja državne politike. Jedino o pitanjima manjinske problematike. I 1993. godine kada je prihvaćen Manjinski zakon, prihvaćen je umalo sa 100% većinom. Postoji li doista politički i društveni konsenzus oko manjinske problematike? U društvenom i političkom životu toliko se on ne vidi. I danas ponovno dolazimo do iste situacije. Vladajuća koalicija i oporba se slažu oko izmjene Manjinskog i Izbornog zakona u bitnim stvarima. A što je to za njih bitno. Za njih je važno kako ćemo i na koji će se način registrirati birači i tko će biti u nadzornom tijelu za registraciju birača.

Mijenjati treba zakon ali u njegovim kardinalnim dijelovima. Prvo i najvažnije su sigurne državne garancije, financijska pozadina. Kao drugo, pitanje jačanja kulturne autonomije, i kao treće, usklađivanje Manjinskog zakona s Ustavom, s Izbornim zakonom i s europskim pravilima. To su tri ključna pitanja koja nisu uzeta u obzir. Zašto nismo mijenjali ta tri važna dijela zakona? Zašto primjerice nije jasno koliko ćemo imati za izradu novina, da li će to biti 100 forinti ili 85, to trebamo znati ako želimo praviti novine, isto tako i škola u Santovu... Taj dio problematike treba biti taksativno određen u Zakonu o proračunu. Treba po stavkama naznačiti što je ono što ćemo dobiti. Što znači kulturna autonomija, mi sami moramo reći novine, škole, Znanstveni zavod... za to imamo jamstva, npr. do sada je Glasnik bio u koloru na pet stranica, od sada imamo novaca za osam stranica, jedini problem mi je njegova kvaliteta, ali to je već naša stvar. Mi ne trebamo praviti kompromise, mi moramo i možemo kazati: to nam je potrebno i to želimo. Manjinski zakon treba uskladiti s Ustavom i europskim pravilima.

Ako se prihvati zakonski nacrt, kako će se stvari dalje razvijati. Uzmimo kao primjer Pečuh, gdje po popisu stanovništva ima nešto više od osamsto Hrvata, među njima je i moje dvoje djece koji ne mogu izaći na biralište. Kako ćemo mi nagovoriti naše Hrvate da se upišu u registar birača i dođu dati svoj glas za hrvatske zastupnike?

Uzmimo popis, ovdje nas u Pečuhu

ima 816, ali kako ćeš ti kazati biraču da se mora upisati i tek onda nakon toga tražiti pravo i listu hrvatskih zastupnika. To je ono o čemu govorimo. Moramo na neki način pojačati svoju političku težinu. Ona po mome mišljenju ne ovisi isključivo o našoj brojčanosti, već o našoj aktivnosti, u velikoj mjeri ovisi o nama samima, moramo točno znati što želimo i to na pravi način artikulirati.

Zakonski je nacrt gotov, uskoro izlazi pred Parlament, i po svim naznakama bit će prihvaćen i vjerojatno ćemo po tim novim pravilima ići na sljedeće izbore, za koje se moramo brižljivo već danas početi pripremati.

BIZONJA – *Ištvan Šmatović*, U momjem prvom štenju ovo modificiranje za manjinske izbore u tom pogledu rješava problematiku etnobiznisa da u buduću neće se moći svaki kandidirati za zastupnika manjin. Jedno će se nek moraju isciditi oni ljudi ki su u prošlosti po zakonu legalno zašli u hrvatske manjinske samouprave iako nisu uprav pripadnici autohtone manjine, ili uopće ne vladaju s našim jezikom. No, kako su to vladajuće političke stranke zamislili da moraju dokazati svoje jezično znanje manjinski kandidati, ne znam. Morebit će morati i naši političari pred izbori položiti kakov stupanj jezičnoga ispita da dokumentiraju svoje znanje? A ako stvar gledamo drugačije, budući kandidati za ugarsko parlamentarno zastupništvo će morati takaj vreći ispit sposobnosti? Ako ne, kade je onda ravnopravnost izborov? Mislim da s ovimi prijedlogi neće moći u cjelini odstraniti etnobiznis, ali sam gvišan da će se dođuće ljeto znatno smanjiti broj naših hrvatskih samoupravov, posebno ako se moraju glasači uz to još i registrirati i izjaviti da su oni pripradniki ove ili one druge narodne grupe.

Hrvatska večer u Čikeriji

„Bez jezika se gubi samosvojnost, a bez kulture se gubi čovjek.“

U suorganizaciji mjesne Hrvatske manjinske samouprave i KUD-a Rokoko, u petak, 27. svibnja, u Čikeriji je priređena Hrvatska kulturna večer koja je već po tradiciji započela s misom na hrvatskom jeziku. Euharistijsko je slavlje na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi ponovno služio *mr. Andrija Kopilović* iz Subotice, kojemu je u posljednjih godinu-dvije dana ovo već treće gostovanje u mjestu svojih predaka i sunarodnjaka. Misa u 17 sati uljepšana je pjevanjem gostujućih KUD-ova iz Hrvatske i Crkvenoga pjevačkog zbora iz Kačmara, a u pratnji aljmaškoga kantora *Istvána Aradija*. U svojoj prigodnoj propovijedi *mr. Kopilović* uz ostalo je pozvao na očuvanje materinske riječi jer, kako reče, bez jezika se gubi samosvojnost, a bez kulture se gubi čovjek.

Zbog toga su važni ovakvi susreti naših ljudi i vjernika, te održavanje veza sa sunarodnjacima u matičnoj domovini. – Vi ste ujedno i misionari, jer ste vašim dolaskom među Hrvate u Čikeriji i Bačkoj pridonijeli jačanju osjećaja o pripadnosti hrvatskome narodu – rekao je uz ostalo gostima iz Dobropoljane i Lukorana, zahvalivši im na sudjelovanju i lijepoj pjesmi. Misa je završena s prekrasnom pjesmom „Zdravo, tilo Isusovo, na oltaru sakriveno“, koja je odzvanjala župnom crkvom onako kako se ona pjeva na ophodima u Dalmaciji i na otocima, pozivajući vjernike da se priključe.

Nakon mise uslijedilo je druženje i zajednička večera sudionika, koje je ubrzo prerاسlo u pravo veselje, a za dobro raspoloženje pobrinuo se dvojac *Zlatko i Dražen*, iz prijateljskog naselja *Vodinaca*.

Nakon pozdravnih riječi predsjednika Hrvatske samouprave *Miloša Pijukovića*, i dobrodošlice koju je gostima uputila načelnica sela *Erika Bugán Neszvecskó*, u seoskom domu kulture održan je prigodni kulturni program u kojem je s bunjevačkim igrama i plesovima prvi put nastupila Dječja plesna skupina *Rokoko*, koju od nedavnog utemeljenja vodi *Timea Matoš Zomborac*. Nastupila je i Omladinska skupina *Rokoko* koju vodi *Miloš Pijuković*, a zatim su se predstavili gosti: Društvo sveti Ante Lukoran s otoka *Ugljana* i KUD *Bokolje* – *Dobropoljana* s otoka *Pašmana*. Za nas neobični, i prepoz-

natljivi otočki plesovi i pjesme, bez glazbe, dočarali su nam šum mora i svijet hrvatskih otoka, posebnim pjevanjem pučkih zborova.

– Naši su gosti iz Hrvatske uz pomoć *Zadarske županije* dobili mogućnost za gostovanje u *Mađarskoj*. Uz naše dobre prijatelje iz *Dobropoljane* s otoka *Pašmana*, ovaj put došlo je i kulturno-umjetničko društvo sa susjednog otoka *Ugljana*, iz *Lukorana*.

Treći susret s društvom iz *Dobropoljane* ostvaren je nakon što je prije nekoliko godina voditelj društva *Ante Čiklič* tražio prijateljsko društvo iz *Mađarske*, a *Vido Bagur*, jedan od glavnih organizatora *Smotre folklor*a u *Zagrebu*, predložio nas. Tako smo prvi put kao *Aljmaš* – *Čikerija* gostovali na otoku *Pašmanu* na jednoj otočkoj smotri, a prošle su jeseni *Dobropoljanci* bili naši gosti. Ova se suradnja uskoro nastavlja novim susretom jer smo dobili poziv da 9. srpnja ove godine sudjelujemo na regionalnoj i folklornoj smotri u *Dobropoljani*.

Naše su želje da s odraslim i omladinskim društvom putujemo u *Hrvatsku* – kazao nam je na kraju predsjednik *Hrvatske manjinske samouprave* i *KUD-a Rokoko* *Miloš Pijuković* naglasivši da će njihovi gosti za vrijeme trodnevnog boravka u *Mađarskoj* upoznati kulturno-povijesne znamenitosti gradova *Aljmaša*

Miloš Pijuković, predsjednik čikerijske Hrvatske manjinske samouprave

i *Baje*, te *Mohača* u okviru subotnjeg izleta u *Baranju*.

Susret u *Čikeriji*, nakon programa završen je s druženjem i plesnom zabavom, a goste su zabavljali *Zlatko i Dražen* iz *Slavonije*.

U subotu je u *Čikeriji* održana i regionalna smotra *njemačkog folklor*a, a u nedjelju i natjecanje *dvoprega* u nadmetanju za *Kup Bačke* i sela *Čikerije*.

Tekst i slika: *S. B.*

Novoutemeljena Dječja skupina Rokoko uoči nastupa na hrvatskoj večeri

Dvajset ljet u prijateljstvu

Dan prirode s dicom iz trih držav

Zaslužne osobe u petrovisko-zelinskom povezivanju (Sliva: Janoš Temel, Laslo Škrapić, Branka Dananić, Ivica Kukovačec, Štefica Fanjek, Mikloš Kohut i Jutka Handler)

Točno se zna da u Gradišću svaka osnovna škola u kojoj se podučava hrvatski jezik, kraće ili dulje vrijeme je povezana s jednom obrazovno-odgojnom ustanovom u Hrvatskoj. Med njimi, vjerojatno je jedno od najstarijih prijateljstava petroviske osnovne škole s donjozelinskom školom. Zanimljivo je, međutim, da ova dugoljetna veza nije mogla nikako dospiti do razine općinskoga kontaktiranja, ali kako se kaže, što kasni, ipak ne mine. U Petrovo Selo je 19. i 20. maja dospilokih 30 dice u pratnji brojnih pedagoga, pod vodstvom *Branke Dananić*, ravnateljice Osnovne škole Ksavera Šandora Đalskoga, i *Ivice Kukovačeca*, ravnatelja Pučkoga otvorenoga učilišća u Svetom Ivanu Zelinu. Gosti su se poslije ekskurzije u gradu Kisegu i Sambotelu malo spočivali pri domaćini, kade su bili smješćeni za jednu noć, a skupa s mješćani su u kulturnom domu pogledali kazališnu predstavu „Gospodar je zvonel” u izvedbi Hrvatskoga pjevačkoga društva „Zelina”. Za teatrom je došlo do svečanoga akta u kom je oficijelno najavljeno da se je školska suradnja dvih institucija začela pred dvajsetimi ljeti. *Jutka Handler*, direktorica petroviske osnovne škole, je s ganutljivimi riči spomenula početne korake u ovom približavanju i pozvala na pozornicu te osobe ke su u davni burni vrime vanstale polag ovoga partnerstva. Jedan je bio *Janoš Temel*, osnivač dičjega tamburaškoga sastava, ki je slučajno došao do privatnoga poznanstva u Zelinu, a zatim forsirao i povezivanje škol. Polag

njegove riči smo doznali da prvo gostovanje Hrvatov u Petrovom Selu sami su plaćali u manjkanju županijske potpore. Zato je on svoju hrabrost sabrao i pitao ondašnji politički krug: „Znate dokidob ćemo imati mi našu kulturu u Petrovom Selu? Dokle to naši džepi izduraju...”, ali hvala Bogu ti časi su se potonuli u prošlosti i još nas ima, još smo se izdržali. To je rekao i *Laslo Škrapić*, negdašnji prvak sela, ki je isto tako prikzeo ovom prilikom spomenicu za osnivanje prijateljske veze med Donjom Zelinom i Petrovim Selom. Večer je potekao „u diskoklubu” za dicu, a odraščeni su se družili još i do polnoći uz narodnu svirku. Drugi dan u dopodnevi ura petroviski lug je vabio goste, a polag njih prik Phare CBC projekta je iz Pinkovca zašla na prirodno naticanje jedna dičja grupa s direktorom škole *Jožefom Kovačem*. Ovo je bilo treće spravišće, u ovom, od EU-a podupiranom, programu. Dokle su se kompanije izmjenično krenule na štacije kade su mogle položiti ispite u praksi ili su dokazale svoje znanje u svezi s prirodom i životinjami, jedni su labdu tiralu, razgovarali se u hladu, ali kušali gulaš, perkelt skuhanu po receptu *Ferenca Hogye*. Kasno otpodne je bilo kade je multinacionalni školski randevu u prirodi došao ka kraju, a gosti iz Hrvatske ter Austrije su se ganuli domom, vjerojatno s vridnimi spominki i lipimi čuti ter željami u srcu da se čim prlje zopet najdu s gradišćanskimi tovaruši.

- Tiho -

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica Subotica i bunjevačko-šokačka knjižnica „Ivan Kujundžić” pri Katoličkom institutu za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović”, kako donosi Hrvatska riječ, i ove godine organizira susret pjesnika „Lira naiva 2005”. Tko želi sudjelovati, trebao je poslati 3-5 pjesama pisanih standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom na e-mail adresu do 30. svibnja. Pjesme će biti objavljene u zbirci „Lira naiva 2005”.

SEGEDIN – Kako donosi tjednik Hrvatska riječ, veze između Hrvata u Segedinu i Subotici postaju sve učestalije. Tako je nedavno izaslanstvo segedinske Hrvatske samouprave boravilo u Subotici na razgovorima vezanim uza zajednički projekt natjecanja kod sredstava Europske unije – Inttereg III. Projekt koji će skupa primijeniti segedinska Hrvatska samouprava i HKC „Bunjevačko kolo” plod je suradnje Hrvata s obiju strana granice. Radi se o tri natječajna projekta za ostvarenje kulturnih sadržaja u Subotici i Segedinu, te za nabavu studijske opreme za snimanje priredaba i za emitiranje TV emisija na hrvatskom jeziku. Nositelj je projekta HKC „Bunjevačko kolo”, prva hrvatska ustanova koja je otvorila svoja vrata prema Mađarskoj radi regionalne suradnje. Hrvatska zajednica u Vojvodini i ovim se putem koristi mogućnošću natječaja što ga raspisuje Europska unija, i to suradnjom s partnerima iz zemalja EU, u ovome slučaju s Hrvatima iz Segedina. Istaknuto je kako bi završetkom ovoga projekta TV oprema koja bi ostala dobro došla hrvatskoj zajednici u Vojvodini za osiguravanje njezina informiranja na mjesnim TV postajama.

SANTOVO – Oproštojna svečanost u santovačkoj Hrvatskoj osnovnoj školi priređuje se u subotu, 11. lipnja u 11 sati. Kako nas je obavijestio ravnatelj škole *Joso Šibalin*, od 13. do 17. lipnja ponovno se organizira Mala ljetna škola hrvatskoga jezika koja će osim iz Santova okupiti učenike iz Bačke, pa i šire iz drugih hrvatskih regija u Mađarskoj. Završna svečanost i podjela svjedodžaba održat će se pak u subotu, 18. lipnja u 10 sati.

Hrvatski ljetopis

*Mila, sveta Djevice, molimo se krunice ...
„Sačuvaj nam baštinu i našu domovinu”***Blagdan Marijina svetišta u Judu/Đudu**

Blaga kišica je rosila cijelo prije podne o kojoj podravski hodočasnici, koji polaze u Marijino svetište u Đudu/Judu, obično kazuju: *Kiša je oprala s(v)e greje onima koji idu u Đud*. Iz mnogih su krajeva Mađarske i Hrvatske na tisuće hodočasnika već u subotu krenuli u Đud da bi sudjelovali trojezičnoj misi, a u nedjelju su im se pridružili novi hodočasnici, povodom održavanja jubileja. Naime, prije dvjesta godina, 31. svibnja 1805., papa Pio VII. proglasio je Jud/Đud/Máriagyűd svetištem, te se ovdje od toga vremena neprestano moglo održavati proštenje, kamo narod stalno dolazi i dolazit će još i u idućim stoljećima. O povijesti svetišta na tri jeziku možemo pročitati tekst na vanjskim zidovima crkve, tj. na mađarskom, hrvatskom i njemačkom, također u unutrašnjosti na koru zahvala se Gospi odaje na tri jezika, kao i na mramornim pločicama možemo pročitati na raznim jezicima tekstove o zahvali Gospi, koja je danim hodočasnici pružila čudesno ozdravljenje. No u tome trojezičnom duhu, u trojezičnoj molitvi, pjesme su protekle nedjelje izvodili i naši hrvatski pjevački zborovi iz Kulinja i Harkanja, te Semarkuše.

Semarkuše i drugi vjernici u našim krajevima znaju mnoštvo nabožnih pjesama. Dostavno je navesti samo neke naslove koje mi je pjevala Ana Jozina, podrijetlom iz Semartina: *Mila, sveta Djevice, molimo se krunice; O Gospojo, draga Majko, mila Marijo; Nebeska, slatka, mila Majčice; S ljubavlju smo došli k Tebi, sveta Djevice*. U prvoj od ovih pjesama navodi se stih: *Sačuvaj nam baštinu i našu domovinu*, pri tome nemojmo gubiti iz vida da je Kraljevinu Ugarsku već prvi mađarski kralj sveti Stjepan I. preporučio Gospi, a koji je kult stoljećima očuvan i prihvaćen i od naših Hrvata.

Još kao školarac hodočastio sam u Đud. Prethodne večeri išlo se s upaljenim svijećama u ruci na Kalvariju, gdje sam čuo predaju da se u kamenu gore (*na planini*) i danas vidi trag magarećega kopita koji se s vremenom stvrdnuo, jer je ovdje bježala Sveta obitelj, koja se spašavala... Istina je i to da poslije završetka osnovne škole ovamo smo dolazili vlakom da bismo se pričestili i uspješno nastavili školovanje u našoj budimpeštan-

skoj gimnaziji. Đud je jedno od najstarijih svetišta u Mađarskoj. Kod izvora u podnožju brda stajao je kip Majke Božje. Benediktinci iz Pečvara 1006. godine sagradili su kapelu u koju su smjestili njezin kip. Godine 1148. tijekom vojnog pohoda protiv grčkoga cara ugarski kralj Geza II. ovdje je zatražio pomoć Majke Božje. Nakon uslišene molitve dao je

obnoviti i proširiti prije sagrađenu kapelu. Svetište je prebrodilo i osmanlijsku okupaciju. U đudskoj crkvi kip Djevice Marije iz srednjeg vijeka nestao je za vrijeme Turaka i reformacije. A da je Bogorodičin kip nestao, o tome su i podravski Hrvati u Križevcima sačuvali uspomenu u jednoj predaji. Govori se, naime, da je Gospin kip nasilno prenijet u Francusku, međutim, on se, sam od sebe (riječ je o čudesnom povratku), vratio u Đud na sporedan oltar. Međutim, povijesna je činjenica da je Gospin kip nakon osmanlijske vlasti 1698. godine nestao, pa je iz Koprivnice donesen novi Bogorodičin kip. No za vrijeme Rakóczyjeva ustanka kip je 1704. godine prenesen u Osijek, gdje se i sada može vidjeti u tamošnjoj franjevačkoj crkvi. Današnji Gospin kip u Đudu potječe s početka XVIII. stoljeća.

Na Duhove, tjedan Svetog Trojstva i na slavu Blažene Djevice (15. kolovoza) ovamo hodočaste katolici, u velikom broju i naši Hrvati iz nove i stare domaje.

Manje je poznato da se u Đudu/Judu osim Gospina kipa štuje i sveti zdenac (bunar). Njegovu su vodu nosili kućama u takozvanim đudskim krčazima (*koršovima*). Bili su to proizvodi šikloških lončara (obično šareni i tamnosmeđe boje). Na svetom bunaru zahvaćena sveta voda rabila se protiv raznih bolesti. One pak odrasle djevojke koje su prvi put hodočastile u Đud „krstili” su takvom vodom. Ovakvo hodočasno krštenje koje je uobičajeno i u drugim hodočasnim mjestima u Mađarskoj izgleda da je karakterističan mađarski običaj. Starije koje su krstili nazivali su *đudski kum* ili *đudska kuma*, pa su oni

do kraja života održavali međusobne veze. Iz okolice crkve uobičajeno je ponijeti kući lišće drveća za lijekove i protiv udara groma. Podravske djevojke koje prvi put hodočaste u Đud, nose u poklon Đudskoj Mariji grančicu od hrasta. Granu su stavljale u svetu vodu pri ulazu u crkvu ili na oltar, vjerujući da će im Majka Božja ispuniti želju.

Đuro Franković

TRENUTAK ZA PJESMU

Josip Gujaš Džuretin

Zašto?

Zašto su protekle reke
tamo
na onu stranu
kad sam ih molio
i zvao k sebi

TETTYEI ROMOK

Augusztus 3., 4., 5., 6.
(7. csónap), 21 óra

Marin Držić:
DUNDO MAROJE
Reneszánsz dalimór komédia

A Pécsi Szabadlén Játékok és a Szonoki Színház előadása
produkcióján

Főbb szerepekben:
Vellai Péter, Vido Péter,
Vidákné Kovács Éva,
Stanczán Béla, Melkvi Dora,
Hársányi Átila, Sárvari Dóra,
Csongédi Eszter

Díszlet: Székely János
Jelmeg: Friesz Zsuzsa
Zenei összehangolás: Weber Kriszta
Koreográfus: Vidákné Kovács Átila
Rendező: Székely János

A nagy sikere való tekintettel idén is várható lesz a kalendárius elelő
reuzszánsz küllő és dráma, Marin Držić legutóbbi drámáján a Tetyei
romok címűt. A pleutusi hágyoncsányokat követő vijjgtek alapvetése
az apák és fiúk ellentéte. A zsigori apa kontörtézők a „mikor nagyunk
ki a hámból, ha nem tőle konarokban” szemléletű fiúval, aki tudja:
ha pártre van, mindene van. Akéződs csak az, honnan és milyen árral
lehet előteremteni az óriás fiút fopezetét.

Beköptégy: 1400 Ft

Ovogodišnje Pečuške ljetne igre obilježit će i baletna večer pod naslovom „U čast Imreu Ecku”. Ravnatelj Pečuških ljetnih igara Antun Vidaković, Samouprava grada Pečuha, ravnateljstvo Pečuških ljetnih igara i ravnateljstvo Zemaljskoga kazališnog festivala u Pečuhu na narečenu baletnu večer očekuje i ministra Kulture i nacionalne baštine Andrása Bozókija i pečuškoga gradonačelnika Lászlóa Tollera. Baletna predstava „U čast Imreu Ecku” nastala je povodom 75. godišnjice rođenja ovoga velikog baletnog majstora koji je prije 45 godina utemeljio Pečuški balet.

Priznanje dr. Miši Mandiću
Pro ethnographia minoritatum

Mađarsko etnografsko društvo dodijelilo je spomen-plaketu dr. Miši Mandiću, umirovljenomu školskom ravnatelju i voditelju zavičajnog muzeja u Čavolju. Spomen-plaketu *Pro ethnographia minoritatum* uručio mu je predsjednik Društva dr. Attila Kovács-Paládi na svečanoj sjednici Skupštine 25. svibnja ove godine u Budimpešti.

Rođen u Čavolju, dugogodišnji javni djelatnik, više desetljeća ističe se radom na polju etnografije i upoznavanja domovine. U njega se otkrivanje, ponovno stvaranje i publikacija javljaju cjelokupno. Objavljuje na mađarskom, hrvatskom, srpskom i njemačkom jeziku. Posebno se posvećuje istraživanju bunjevačkih Hrvata i rodnoga mjesta.

Važnije etnografske studije objelodanjene su mu dijelom u izdanjima Etnografskoga društva, u Etnografiji Hrvata u Mađarskoj i u brojnim drugim časopisima. Pokrenuo je „Čavoljske povijesne knjižice”, utemeljio je mjesni Zavičajni muzej.

Objavljeno mu je 16 samostalnih knjiga, sveukupno 3372 stranice, s brojnim fotografijama. Posljednja su mu izdanja knjiga pod naslovom „Uspomene jednog života” i Bibliografija.

Višedesetljetni etnografski rad nastojao je proširiti na istraživanje sveukupne narodne kulture sela Čavolja. Za istaknuti rad nagrađen je spomen-plaketom Saveza za upoznavanje domovine, izabran je za njegova vječnoga počasnog člana. Napomenimo da je u vrijeme kada je bio predsjednikom DSJS-a pokrenuto narodopisno izdanje, nadalje kronika i sekcija za upoznavanje domovine.

Bio je poticatelj ostvarenja Bunjevačke zavičajne kuće u Baji i njezin njegovatelj.

Hrvatsko-romska nedilja

Školski tančošći
Petrovoga Sela

U Petrovom Selu nigdar ni nijedan festival održan tako da ne bi se predstavile folklorne vrijednosti i našega naselja, hrvatskoga naroda. Zato u nedilju otpodne kad su svi domaći željni počivanja, zabave i druženja, je priredjen kulturni spektakl domaćih ansamblov. HKD Gradišće za ovu priliku je pripremio unikum za domaću publiku sa šokačkim svatovcem, ku koreografiju smo jur mogli viditi bezbroj puta, no u najnovijoj varijanti sada prvi put. Iako je malo neobično iz najmladnjih kotrigo društva „napraviti“ solo-plesače, ulogu zaručnice i zaručnjaka uspješno i uvjerljivo su odigrali Erik Škrapić i Norika Jurašić. Školski tančošći pod peljanjem Petra Škrapića istancali su Polkicu, a ženski pjevački zbor Ljubičica je takaj donesao svoje jačke za ovo prevruće otpodne. Petroviske folklorne već zdavno veže prijateljska i djelatna suradnja s čuvari ugarskoga folkloru u Gencsapátiju. Iz toga kontaktiranja je nastao tančeni opus pod naslovom Sajam, u kom sve dvije grupe se zalažu na sceni za svoje običaje, imitirajući s tim ambijent prastare pijace kade su još negda svi to nudili čemu su imali ručnu šikanost. Za atraktivnom skupnom produkcijom izvodjači su pozvali u veseli ples i same gledatelje. Sastav Ando Drom iz Budimpešte pod petrovskim šatorom je sa svojim autentičnim jačanjem i sviranjem negda melankolično, negda dinamično ljujao dalje u vrimenu publiku. Sadržajni, glasni, muzički vikend u Petrovom Selu je još pozvao na tribinu domaći familijarni bend Timar-trio, koji je u trudni, večernji ura, dopeljao do samoga PETNO-kraja sve nazočne.

Petrovo Selo

Trodnevni PETNO-festival

Vjerojatno je malo tih civilnih organizacija u Gradišću ke bi si hrabreno dale glavu za pripremu takovoga orijaškoga festivala kot je to napravilo Hrvatsko kulturno društvo Gradišće od 20. do 22. maja, pod nazivom PETNO. K istini sliši i to da ova priredba je jur imala svoj pretkip u prošli ljeti u sričnom objamljenju dvih susjednih općin, austrijskoga Bildeina i našega Petrovoga Sela. Naime, Petrovišćani jur treće ljeto prekogranično kontaktiraju u tom projektu pri kom se pozivaju različiti bendi, zastupnici tvrdoga roka ili popularni muzički sastavi pak koncertiraju ovde ili u Bildeinu. Za organizaciju je u tom naselju zaduženo kulturno-omladinsko društvo KUKUK i s njevimi kotrigi u razgovoru se je narodila ideja za naticanje kod Phare CBC projekta (2002.) za festival takozvane svitske muzike. Za pograničnu priredbu EU-potpore je dospila u Pinčenu dolinu od 41 jezero eurov iz te svote su pokriti stroški za tehničku opremu, za kupnju stalne pozornice, za posudjeni šator, a naravno su se naredili i stroški oko dolaska i boravka deset različitih grup u Petrovom Selu. Uza to se mora reći da za sva djela oko toga festivala se je u punom statusu skrbio plaćeni človik Hrvatskoga kulturnoga društva Gradišće. Zajednica petrovskih folklorne se je s velikom rutinom baratala tri dane dugo sa zadaćami, a u rješenoj problematičnih faktorov

su posebnu zaslugu imali Mikloš Kohut, Andraš Handler, Petar Moric, Robert i Rajmund Filipović, Petar Škrapić, Zorica Horvat itd. PETNO festival se je odvijao u ugodnoj atmosferi i bio je dobro poiskan (po prodani ulaznica svaki dan je došlo kih 500-800 ljudi). Bila je to prava fešta glazbe, pri raskrižju različitih stilov i kulturov. PETNO je 20. maja, petak, započeo s malom konferencijom u domu kulture na temu *Mogućnosti civilnih organizacija u Europskoj uniji*. Za predavače su bili pozvani, u zastupničtvu Hrvatskoga akademskoga kluba iz Beča, Silvija Bucolić ka je predstavila djelatnost najjače političko-kulturne omladinske zajednice Gradišćanskih Hrvatov u Austriji, Leonóra Szilágyi, peljačica Željeznožupanijskoga centra za civilne usluge, i Gábor Györfy, ravnatelj Ureda za regionalni razvoj na zapadnom dijelu Ugarske, a diskusiju je vodio dr. Šandor Horvat, ravnatelj županijskih muzejov. Iz rasprave je daleko vandošlo da ni danas nije lako naticati se na projekti kod EU-a, a nije lako ni dobiti pinez, ali pokušaji treniraju iskustvo, a hrabrenost pelja do pobjede. HKD „Gradišće“ po tom, u prvom krugu je svakako dobilo, ali drugo ljeto imat će još težu zadaću, kada će morati iz svoje moći i džepa još jedanput napraviti festival, a to je bio jedan od brojnih uvjetov u Phare CBC projektu.

- Tihó -

Dio festivalskoga štaba za organizacijske posle

Prva noć: M.é.z., Gazde, Pinkica

Tamburaši iz Hrvatske – atrakcija festivala

Prva noć PETNO-manifestacije je minula u društvu trih muzičkih sastavov, pod velikim šatorom. M.é.z./Med iz Budimpešte predstavlja irsku i škotsku narodnu glazbu, kako se je to moglo preštati u za ovu priliku štampanom prošpektu. Ov je sastav najpopularniji zastupnik ove glazbe u Ugarskoj. Medjutim, ni ovo nije bilo dost za petrovisku pozornicu i publiku, ka je samo stoječki ili uprav sideći poslušala muziku. Kada se je začela plesačnica, to je malo aktivirala nazočne, ali tancoška placa donidob daleko ni bila još napunjena. Teško sumljam da svi su čekali nek na nastup hrvatske tamburaške formacije. Kad su se na pozornici konačno pojavili u črno obličeni muži, emocionalni vali su nastali nezaustavljivi. Vjerojatno su se i sami svirači čudili kako su pjevane njeve jačke i u ovom dijelu Gradišća. Od prvoga trenutka kad su prsti dotaknuli žice, uživali su u vlašćem koncertu i glavni junaki te noći. Jačke *Zbog tebe sam to što jesam, Did Luka, Što sam Bogu skrivio, Nek se znade ko je pravi gazda*, a i najnovije melodije kot *Zbogom za zbogom, Ja se bojim da me ne voliš, Zagorska ili Zemljo moja* pale su na plodno tlo, ako smo se nek okolo razgledali. Malo je bilo tih ki se nisu s punim srcem veselili i u gutu nisu Gazdin tekst imali. Ni najmanje nije bilo neobično da su tamburaše ovpnt sprohadjali i bubnji, štoveć ritmični diktat postavio je med druge okvire tamburašku glazbu, komu kako,

po ukusu ili prez. Zadnja svirka daleko ni bila posljednja jer su Gazde još barem dva-tri puta morali u ruke zeti svoje instremunte da u dodatku još nešto otpjevaju, zaguslaju oduševljenomu mnoštvu. Iako je rasanak bio turoban, Gazde će vrijeda zasvirati ponovo Gradišću, i to na Gradišćanskom omladinskom taboru u Prisiki, krajem julija. U zori je još domaća Pinkica zabavljala one ki su još bili voljni i dalje ostati ter poslušati, ali uprav tancati na hrvatsku pop-rock muziku.

- Tiho -

Marko Bujanović, pjevač iz sastava Gazde, znam da i sam se čudio koliko su poznate njeve jačke u Gradišću

Petroviska Pinkica je svirala za zoru

Folklorni večer i Magazin

PETNO festival 2005. za drugi večer je zadržao cijeli red folklornih zgoditkov. U uvodu je nastupilo Kulturno-umjetničko društvo HŽ iz Varaždina, koje većljetno prijateljstvo njeguje s petroviskimi tancoši, isto tako kot i folklorna grupa Iliosz iz Budimpešte. MV Jugendkapelle iz Eberave zavolj betega nekih kotrigov nije mogao dojti.

Sve generacije su se dobro ćutile na koncertu i pri plesačnica

Prezentatori balkanske narodne glazbe iz Budimpešte takaj su dospili u Petrovo Selo s jednim sviračem manje, a tako silom prilik petroviski poglavar, drugačije pak izvrsni svirač, je morao zgrabiti svoj instrument i stati na pozornicu, na pomoć kolegarom. Zatim je svirala grupa Thalassa i s glasom i pjesmom „nafarbala“ mediteransko raspoloženje Grčke. I pri balkanskoj, a i pri grčkoj plesačnici dosta smo se ispotili u krugu, ali nije bilo prestanka, koraki i ritam, nemilosrdno su vlikli sa sobom nedužno tijelo. Magazin sa svojom privlačnom pjevačicom Jelenom, je bio zanimljiv prvenstveno za muški spol, ali pravoda su se dobro zabavljali i mogli plesati na stare dobro poznate hite i svi ostali. Medjutim, Gazdin koncert nekako je dablji dojam ostavio u nami, kojega su i drugi dan gusto spominjali ljubitelji glazbe. Domaći Pinka-band je bio šlag na torti, štimung je lovio višinu kad su se babe na ke smo učne na svadbi (smišno obličene figure) začele obraćati na tancoškoj placi.

- Tiho -

CROTIADA – U organizaciji Hrvatske državne samouprave 13. lipnja održat će se dodjela nagrada u kategoriji natječaja likovnih ostvarenja. Ocjenjivački sud u sastavu Zoltán Csomós, HOŠIG-ov nastavnik likovnog odgoja, te grafičar iz Budimpešte Đuro Šarkić ml., pregledali su velik broj pristiglih radova, iz više škola: Santova, Budimpešte, Pečuha, Serdahela, Kemlje, Martinaca, Kerestura, Fičehaza, Tukulje, Koljnofa, Dušnoka, Bačina... pa će biti nagrađeni ponajbolji radovi. U okviru Male ljetne škole hrvatskoga jezika 16. lipnja održat će se završnica Crotiadina natječaja, takozvana Testijada, na kojoj će sudjelovati učenici koji su do sada osvojili u pretkvalifikacijama najbolje rezultate.

BUDIMPEŠTA – Hrvatska samouprava II. okruga grada Budimpešte 11. lipnja organizira u svom okrugu Dan Hrvata, koji će se održati u Milenijskom parku. S početkom u 19 sati u programu u narečenom parku nastupa Kulturno-prosvjetno društvo „Sveta Klara“ iz Novoga Zagreba. Organizatori čekaju sve goste i prijatelje na cjelodnevno kušanje čevapčića.

KAPOŠVAR – Treća dobna skupina dječaka odbojkaša Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže, ekipa profesora Oskara Bolle u subotu, 28. svibnja, osvojila je drugo mjesto, a time i kvalifikaciju, pravo sudjelovanja u završnici državne učeničke olimpijade u odbojci za treću dobnu skupinu. Pošto su u pretkvalifikacijama na gradskoj razini postigli veoma lijepe rezultate, i pravo igranja u završnici, naši su se odbojkaši natjecali u poluzavršnici državne učeničke olimpijade održane u Kapošvaru. U konkurenciji triju ekipa, ekipe Osnovne škole Géze Gárdonyija iz Kapošvara, te ekipe Osnovne škole „Kisfaludy-Ramasseter“ iz Sümega, odbojkaši hrvatske škole osvojili su zaslužno drugo mjesto, a time i putovnicu (plasman) za državno natjecanje koje će biti održano od 17. do 19. lipnja u Kalači. Drugo mjesto u poluzavršnici učeničke olimpijade u odbojci za treću dobnu skupinu velik je uspjeh školske odbojkaške ekipe Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže.

Završni prigodni program santovačke škole

Darinka Orčik

Hrvatska osnovna škola u Santovu i ove je godine priredila završni prigodni kulturni program koji se po običaju priređuje pred kraj školske godine povodom Majčina dana. Tako je bilo i u srijedu, 1. lipnja u 17 sati u mjesnom domu kulture, čime su nastavljeni Dani hrvatskoga jezika i kulture, koji su ovaj put uljepšani i otvorenjem prigodne izložbe starih predmeta, fotografija, knjiga, rukotvorina i nošnje što su ih sakupili učenici, učeničkih radova i fotografija iz prošlosti Santova koje je priredio umirovljeni učitelj Marin Velin.

U domalo dvosatnome kulturnom programu na kojem se okupio velik broj roditelja, učenici od 1. do 8. razreda predstavili su se recitacijama, igrokazom i folklorom, prikazavši samo reprezentativni dio onoga što su naučili tijekom školske godine. Čuli smo najbolje recitacije sa školskoga natjecanja u kazivanju stihova i proze, koje su izveli učenici Dejan Barić, Žofija Balog, Bernadeta Mandić, Zrinka Sabo, Zvonimir Balatinac, Marica Kovač i Divna Filaković. Evelin Hajnal recitala je prigodnu pjesmu Marka Dekića Majka mi je..., a Gabor Kasa, Gabor Lovas i Milan Kabai kazivali su mađarske stihove. Prikazan je i mađarski duhovski običaj, a ponovno su s velikim uspjehom nastupili Zoran Barić na harmonici, Darinka Orčik i Anđelka Anišić s prigodnim pjesmama Plakati neću, Draga mama i Učitelju, hvala. Roditelji su ponajviše oduševljeni nastupom školske folklorne skupine koja je, u pratnji Orkestra „Veseli Vojvodani“ iz susjednog Berega i Sombora, i u izvornoj narodnoj nošnji s velikim uspjehom izvela splet hrvatskih, među njima bunjevačkih i šokačkih plesova. Prvi put dječja skupina prikazala je kaparu, šokački običaj iz Santova, kako se nekada prosila mlada. Na kraju programa ravnatelj škole Joso Šibalin zahvalio je svim učenicima i kolegama koji su ih pripremili za program, a okupljene pozvao da pogledaju prigodnu izložbu.

Tekst i slike: S. Balatinac

Kaparu – šokački običaj iz Santova izveli su učenici 7.-8. razreda

Opraštanja

Dana 3. lipnja održana je svečanost opraštanja u budimpeštanskome hrvatskom dječjem vrtiću. Zanimljiv i sadržajan program s djecom uvježbale su odgajateljice, voditeljica vrtića Ljubica Gergić Gyetvai i Marijetka Gal, dok je narodne plesove s njima uvježbala Marika Silčanov Kričković.

Dana 3. lipnja svečanost opraštanja, a ujedno i proslava Dana djece održana je i u Hrvatskome dječjem vrtiću u Pečuhu. Sedamdeset i jedno dijete, polaznik hrvatskog vrtića sudjelovao je u oproštajnome programu što su ga uvježbali zajedno sa svojim odgajateljicama: s voditeljicom vrtića Anicom Matoš Ančin, Marijom Bošnjak, Katom Divjak, Ankom Bunjevac, Janjom Bošnjak i Žužom Borbaš. U ostvarivanju zanimljivoga programa i niza poklona za one koji napuštaju vrtić, a i za svu ostalu djecu sudjelovali su svi djelatnici vrtića, dadilje, kuharice, i roditeljska zajednica. Ove godine 22 djece napušta hrvatski dječji vrtić, od kojih njih 15-ak nastavlja svoje školovanje u hrvatskoj osnovnoj školi. Od jeseni 20-ak novih polaznika dolazi u Hrvatski dječji vrtić Miroslava Krležu.

Kako dobro ide učenje u HOŠIG-u uz pratnju jednog ledenog (naravno bezalkoholnog) koktela znao je naš odgajatelj, Stipan Kovačev kad je sa kolegistima jednog kišovitog popodneva miksao koktele.

Što je potrebno za jedan dobar voćni koktel? U prvom redu kreativnost, dobra volja, mnogo-mnogo leda i vrlo dobro društvo.

To smo sve imali na raspolaganju u đačkom domu, kada smo odlučili naučiti miksati koktele pripremajući se na duge, vruće, ljetne večeri, kada već ne treba misliti na školu i učenje.

Koliko smo uspješno osvojili osnove pripremanja bezalkoholnih koktela svjedoči priložena fotografija i recept jednog odličnog koktela.

Recept koktela *Stawberry Cooler*:

20 cl lime juice

20 cl soka od naranče

po ukusu gazirane mineralne vode
sirup od jagoda

Čašu u kojoj želimo servirati koktel, napunimo ledom. Potom lime juice i sok od naranče izmiješamo u shakeru. Mješavinu izlijemo u čaše i na to nalijemo sirup od jagoda te na kraju mineralnu vodu. Po ukusu dekoriramo, a potom serviramo koktel svojim prijateljima.

Bernadeta Kovač

ZAGREB – Suradnik našeg uredništva, član Društva hrvatskih književnika *Marko Dekić* od zagrebačke Školske knjige pozvan je na predstavljanje izdanja „Riječ što traje” akademika *Ive Frangeša*. Dvadeset i dvije književne studije i rasprave izabrane iz pozamašnog autorova opusa upućuju na temeljne odlike frangeševskoga stila pokazujući kako je Frangeš pisao istodobno i znanstveno, točno i stilski dotjerano, stručno i lijepo, jezično otmjeno.

Predstavljanje knjige vodila je urednica *Miroslava Vučić*, a predstavili su je *Ante Žužul*, predsjednik Uprave školske knjige, akademik *Miroslav Šicel*, *Viktor Žmegač*, *Dunja Fališevac* i *Krešimir Nemeč*.

BUDIMPEŠTA – U povodu Dana hrvatskih oružanih snaga, 30. svibnja, u Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Budimpešti priređen je prijam. Veleposlanik *Stanko Nick* i njegova supruga *Mirjana Nick*, te vojni ataše *Ivan Jušić* i supruga mu *Irena Ciglenečki-Jušić* tog dana pozdravljali su uzvanike koji su im došli čestitati. Među gostima bili su predstavnici akreditiranih veleposlanstava u Mađarskoj, brojni diplomati, vojni atašei. Prijamu je nazočilo i više hrvatskih zastupnika i djelatnika manjinskih samouprava, među njima i predsjednik Hrvatske državne samouprave *Mijo Karagić* te njegov zamjenik *Stipan Karagić*.

NOVI BUDIM – U povodu 75. obljetnice osnutka budimpeštanskog XI. okruga, Hrvatska manjinska samouprava – također se uključila u niz kulturno-prosvjetnih programa. – Upriličeno je misno slavljeno u budimskoj crkvi sv. Imrea. Okupljene vjernike pozdravio je župnik *László Ágoston*, a misu je služio naš dragi *Vjenceslav P. Tot*, franjevac iz Ostrogona.

Nazočne vjernike te drage goste iz Trogira pozdravila je predsjednica HMS-a IX. okruga *Anica Petreš*, a jednako tako i predsjednik Hrvatske samouprave grada Budimpešte *Stipan Vujić*. Nakon svete mise klapa „Tragos” iz Trogira održala je koncert nabožnih i dalmatinskih narodnih pjesama.

Po hrvatski u sambotelskoj školi

U jesen je jur drugo školsko ljeto začelo s hrvatskom nastavom u Osnovnoj školi „Mihály Váci” u Sambotelu. Hrvatska manjinska samouprava varoša je jur od 1990-ih ljet forsirala upeljavanje jezične nastave u jednoj osnovnoj školi, da se ne prekine obrazovna linija, jer iz čuvarnice Mesevár ravan bi bio put do daljnje hrvatske učnje.

Iako hrvatska grupa uspješno funkcionira jur ljeta dugo u Gagarinovoj ulici, iz nepoznatih razlogov ni u prvi ni u drugi školski razred otud nije dospilo nijedno dite. Na ovu primjedbu je rekao *Laslo Škrapić*, predsjednik gradskoga manjinskoga tijela, da ubuduće će morati većim naglaskom reklamirati, promovirati mogućnosti hrvatske školske nastave. Da je mali obrazovni centar dobio mjesto upravo u toj školi, u tom veliku zaslugu ima i *Žuzana Haklić-Henrik*, zastupnica Hrvatske manjinske samouprave, ujedno i zamjenica ravnatelja u toj ustanovi. Dokle u drugom razredu nek trime se uče po hrvatski, u prvom razredu je jur jedna zajednica od deset mališanov ka tajedno na četiri ura ima hrvatski obavezni predmet. U igra s hrvatskimi riči, zagonetka, tancu i jačka očividno uživaju mališani, s kimi je negda san djelati, polag riči učiteljice *Tünde Huber*.

– *Meni se je vidilo djelati u petroviskoj školi, ova je mnogo veća institucija i jako je čuda djela. Od jutra do večeri sam ovde* – kaže mlada pedagoginja i nastavlja: – *S dicom ka simo zajdu, čisto od početka moramo začeti jezik. Med njimi je jako malo takovih kim je otac ili mat iz gradišćanskih sel, zato se trudimo vježbati hrvatski književni jezik, a neprikriveni mi je cilj da do kraja 8.*

razreda učeniki polažu kakov stupanj jezika. Iako učimo standardni jezik, mnogo puta koristim gradišćanske udžbenike zavolj razumljivih tipov zadać i bogatoga slikovnog materijala.

U tom nimalo lakom djelu jako joj čuda pomažu kolege i kolegice ter i direktor škole *Gábor Németh* na svakom forumu pohvalno govori o hrvatskom podučavanju. Skupa su lani napisali i naticanje Javnoj zakladi Tempus i koncem ljeta je došlo obavist od skoro milijun forintov za upeljavanje novoga jezika u ustanovi. Iz tih pinez su se nabavile u Zagrebu školske knjige, pomoćni materijali, rječnici, financirane su preplate hrvatskih novin, listov, kupili su mnogo kazetov, CD-ov ter i aparate DVD, televiziju i videorekorder. Sada je u školi pod izgradnjom posebni laboratorij za podučavanje jezikov, za to se još ekstar išću naticanja. Školnikovica hrvatskoga jezika zasad je zadovoljna sa sadašnjim brojem dice, jer da s njimi se da odlično djelati. Kolikimi će se konačno javiti od septembra na hrvatski, je još tajna, ali mala hrvatska jezgra, unutar ogromne Umjetničke škole, bila bi otvorena čim prlje sazidati kontakt s hrvatskom školom u Gradišću ili pravoda u Hrvatskoj. Pomoću Hrvatske manjinske samouprave od ovoga školskoga ljeta, svaki drugi utorak otpodne stoji na raspolaganje i odraščenim u ovoj sambotelskoj školi da se spoznaju s hrvatskim jezikom. Sadašnji polazniki tečaja su prvenstveno oni roditelji kim i dica se uče po hrvatski.

- Tiho -

Opravdanje

Gdo djela, ta i griši – mogla bi i s tim začeti ovo opravdanje i spasiti sebe, a i naše uredništvo zavolj tiskarske i slikovne griške ke su napravljene u prošlom (22.) broju Hrvatskoga glasnika. Naime, na 4. stranici pod izvješćajem o priredbi u Buševcu, prilikom desetljetnoga školskoga partnerstva krivo je napisano ime koljnofskoga velikopoštovanoga bivšega direktora. Ispravljeni tekst zvuči ovako: „Franjo Pajrić, prez koga, kako je i rečeno, ne bi bila nastala ova suradnja, je pak istaknuo: imao je samo par željov, i to da hrvatski jezik ostane u koljnofski familija, i da bude mogao doživiti da doma, u svom rodnom selu more gledati emisije HRT-a. «Želja mi se je spunila» – Je konstatirao ...”

A na jubilarnoj priredbi u Buševcu recitirali su zapravo i nukići zgora spomenutoga direktora, Marko i Luka Pajrić. Uz članak je tiskarski vrug „na-

ravno” pogrišno stavio i kipic, jer na toj su koljnofski tamburaši, a uz ovo opravdanje stavlja se konačno prava slika, o tamburaši iz Osnovne škole

Vukovina. Koga smo nehotično zbantovali s ovimi falingami, prosimo ga za oprošćenje.

-Tiho-

Tamburaši iz Vukovine ki su oblikovali jubilarnu proslavu u Buševcu

Samouprava sela Baćina i mjesna Hrvatska manjinska samouprava srdačno Vas pozivaju na svoju priredbu Dan sela 2005.

Vrijeme: 25. lipnja (subota) 2005.

Mjesto: Športsko igralište

Srdačno očekujemo sve drage goste! Želimo Vam dobru zabavu uz naš program!

Načelnik sela József Sáfrán
Predsjednik HMS-a Franjo Anišić

Program

Ribičko natjecanje na jezeru ribičkog društva od 7 do 12 sati
Buđenje uz glazbu Puhačkog orkestra mjesne osnovne škole od 8 do 10 sati
Svečano otvorenje programa u 15 sati
Program Dječje plesne skupine „Pačići”
Svira Omladinski puhački orkestar „Danubia”
Predstavlja se mjesni Pjevački zbor „Rozmaring”
Svira TS „Baćinski bećari”
Program Plesnog studija „Akrobat”
Proglašenje rezultata ribičkog natjecanja
Proglašenje rezultata natjecanja u kuhanju specijaliteta s paprikom
Natjecanje u skanderu i ispijanju piva
Program Plesnoga društva „Vodenica”
Nastupa Orkestar „Racke žice”
Izvlačenje tombola – glavna nagrada ljetovanje na otoku Viru
Od 21.30 zvijezda večeri BALÁZS FECÓ – koncert uživo
23 sata – VATROMET
Bal do zore; svira La Banda.

Organizatori

12. Tabor Peruške Marije

Hrvatsko katoličansko-omladinsko-vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana i ljetos priređuje svoj vjerski tabor jur 12 put u židanskoj lozi, pod šatorom ter pod pokroviteljstvom seoskoga farnika Štefana Dumovića.

Termin taborovanja: Od 2. do 7. augustuša 2005. ljeta, završni dan tabora je ujedno i hodočašće gradišćanskih vjernikov Peruškoj Mariji.

U tabor se moru javiti dica i mladi od 12 do 18 ljet starosti.

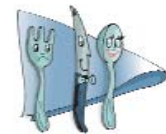
Programi: vjerska predavanja, dijalogi, maše, jaćenje, športske aktivnosti, duševne vježbe, ture, izleti, taborski oganj, naticanja, druženje.

Adresa na koj se morete javiti sve do 27. junija: Horváth Péter, 9733 Horvátzsidány, F6 utca 12. Tel: 94/365-534 ili 06/30 4762615. E-mail: mhhzs@freemail.hu

Stroški za tabor: za jednu osobu 5000 ft, za braća: 9000 ft.

Kuhajmo zajedno Kupola

Pripremite (za 6 osoba):

20 dag tjestenine „kotačića”, 80 dag špinata, 5 dag parmezana, 3 dag brašna, 1 jaje, 2,5 dl mlijeka, 7 dag maslaca, 2 žlice maslinovog ulja, mljevenu crvenu papriku, sol

Skuhanu tjesteninu začinite sa žlicom ulja i rasporedite na masni papir da se do kraja ohladi. Načinite sasvim svijetli zapržak od 3 dag maslaca i brašna, zalijte hladnim mlijekom i kuhajte 10 minuta da se zgusne. Posolite i obojite mljevenom paprikom u ružičasto. Maknite sa štednjaka i primiješajte jaje. Skuhajte

špinat, čvrsto ga ocijedite i nasjeckajte. Umiješajte 2 dag maslaca i 2 žlice nari-banog parmezana.

Okrugli kotlić od 3/4 l iznutra obložite aluminijskom folijom, čvrsto pritisnite i obilno namažite omekšanim maslacem. Najljepšim kotačićima obložite kalup i premažite s nekoliko žlica umaka, a u ostatak primiješajte preostalu tjesteninu i parmezan. U kalup slažite redove špinata i tjestenine, te dobro pritisnite. Pokrijte folijom i pecite 20 minuta u pećnici, zagrijanoj na 180 šC. Odstranite foliju s površine i pecite još desetak minuta. Neka odleži 5 minuta, pa iskrenite na pladanj i poslužite.

Budimpešta

Sjednica Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj

Dana 4. lipnja održana je redovita sjednica Saveza Hrvata u Mađarskoj. Nakon pozdravnih riječi Joso Ostrogonač predložio je dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen.

Prešlo se na raspravu prijedloga proračuna SHM-a za 2005. godinu, koji je sa sto tisuća veći od lanjskoga. Za potporu šest regija, njihovih programa i priredaba, kao i do sada, osigurano je ukupno 1.800.000 ft, a za tzv. središnje priredbe ostalo je 450.000 ft, što znači da je za možebitnu pričuvu ostalo 618.126 ft. Glede proračuna prethodnih godina, djelatnost naše krovne organizacije, na žalost, umnogome je ograničen. Prijedlog proračuna za tekuću godinu jednoglasno je prihvaćen.

Prema odluci suorganizatora Skupštine HDS-a te suglasnosti SHM-a, zemaljski Dan Hrvata predviđa se u Šopronu. Potrebna materijalna sredstva pokušat će pribaviti putem natječaja.

Za mjesto održavanja kongresa SHM-a (na proljeće 2006.) predložen je Koljnof, koji ima sve uvjete za provedbu ovoga važnog društveno-političkog događaja.

Kao što je poznato, Skupština HDS-a je na zadnjem svojem sastanku (na otoku Pagu) prihvatila nacrt raspisivanja natječaja za glavnog i odgovornog urednika Hrvatskoga glasnika, čime se suglasilo i Predsjedništvo SHM-a.

Slijedila je rasprava o pitanjima izbora novoga predsjednika Peštanske regije.

Predsjedništvo je i ovoga puta odlučilo da nadležnim državnim organima uputi prosvjedno pismo zbog za trećinu manjega proračuna, jer tako Savez ne može izvršavati predviđene zadaće. Polugodišnja kašnjenja natječajnih potpora onemogućuju normalnu djelatnost, naime, bez odgovarajućih sredstava rad se ne može niti planirati. Proračun namijenjen za ovdašnje manjine treba odvojiti od onoga namijenjenog za manjine i udruge izvan granica naše domovine. Kad je riječ o manjinama u Mađarskoj, neka se uzmu u obzir krovne organizacije i kulturne udruge regionalnoga karaktera. Ta je problematika, inače, već bila upućena i predsjedniku Ureda za nacionalne i etničke manjine, ali se ništa konkretno nije učinilo. To će se pismo, s potpisom predsjednika HDS-a i SHM-a, opet uputiti nadležnim državnim dužnosnicima i mađarskim glasilima.

Temeljem razgovora s dužnosnicima Hrvatskoga svjetskog kongresa, dogovoreno je da se slijedi primjer bunjevačkih Hrvata u Srbiji i Crnoj Gori, te da se u suglasnosti s HDS-om, u bliskoj budućnosti, u predstavničko tijelo Kongresa – uz opozivanje postojećega jedinog člana – delegira višečlano zastupništvo Hrvata s naših prostora.

M. Dekić

Organizacija hrvatskih samouprava Baranjske županije

Želje i planovi

Kako nas je izvjestio Mišo Šarošac, predsjednik Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije, nedavno je održana skupština Organizacije na kojoj je izabrano, odnosno potvrđeno staro-novo čelništvo: predsjednik Mišo Šarošac, zamjenik predsjednika Mijo Štandovar te članovi Nadzornog odbora Mišo Matović i Arnold Barić. Naime, skupština je sazvana nakon što je izabrani predsjednik Franjo Horvat dao ostavku. Pošto od promjena na čelu Organizacije (izborom Franje Horvata) nisu izmijenjeni podaci na registarskom sudu, sve je ostalo po starom, dakle stanje je otprilike takvo kao što je bilo prije godinu dana, čime je ondašnji predsjednik (Mišo Šarošac) ostao zapravo na čelu Organizacije, a ovom skupštinom mu je i potvrđen mandat te izabran zamjenik i članovi Nadzornog odbora. Na sastanku je bilo riječi o članovima Organizacije, hrvatskim samoupravama u Baranji i načinima pridobivanja u članstvo onih koji se do sada nisu učlanili.

Nazočni predstavnici učlanjenih hrvatskih samouprava potom su razgovarali o planovima rada u drugom polugodištu 2005. godine i o visini godišnje članarine.

Među planovima i ciljevima Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije jest organiziranje susreta baranjskih hrvatskih samouprava (izlaganje dosadašnjih rezultata, predstavljanje mjesnih samouprava, iskustava manjinskih samouprava, te promjene oko Manjinskog i Izbornog zakona), suradnja s hrvatskim ustanovama i srodnim organizacijama, održavanje veza sa školskim ustanovama u kojima se odvija nastava hrvatskog jezika (pomaganje županijskih natjecanja iz hrvatskog jezika, organiziranje natjecanja likovnih ostvarenja, pomaganje raznoraznih tabora, te njegovanje veza s prosvjetnim djelatnicima). Važno je polje djelatnosti i održavanje i uspostavljanje veza s matičnom domovinom, pomaganjem u uspostavljanju prijateljskih veza između naselja u Mađarskoj i Hrvatskoj, razvijanje regionalne suradnje, te njegovanje veza hrvatske manjine u Mađarskoj i mađarske manjine u Hrvatskoj. Važno je i financijsko i stručno podupiranje svih manifestacija koje su županijskoga karaktera – naglasio je predsjednik Organizacije Mišo Šarošac.

HRVATSKA KRONIKA

15. lipnja 2005. u 13.00 na I. programu
(Repriza: 16. lipnja (četvrtak) u 14.00 na II. programu)

100. obljetnica Šokačkog kera u Mohaču
Priprema se novi manjinski zakon
Događaj tjedna u Hrvatskoj
TV-kalendar
Urednica: Timea Šakan

V. D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac, tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu, KOREKTOR: Kristina Goher, ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: croatica@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAC: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi preplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160,-Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA KHT., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270